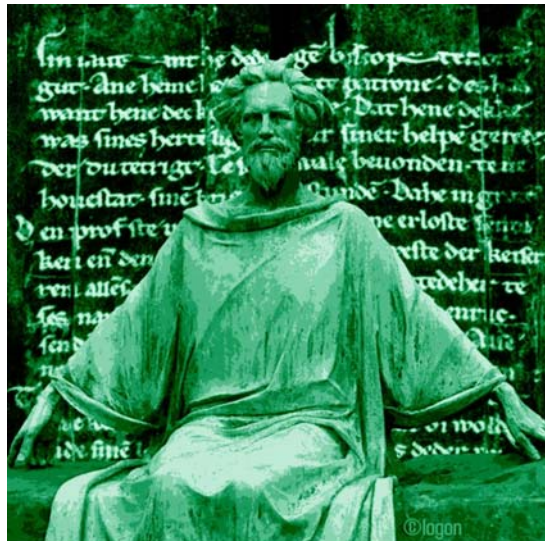

Hesselse Ka.l

Tèèdschriif va

Veldeke Hasselt vzw

**Verièneging virre bescherreming, behaag
èn premeuse van 't Hessels**

Vejerde joargank - april 2011

Nummereu 11

COLOFON

Voorzitter : Marco Clerinx

Ondervoorzitter : Leo Schruers

Secretaris : Monique Cox

Penningmeester: Daniëlle Putzeys

Zetel vzw: Abraham Orteliuslaan 4, 3500 HASSELT

Redactiecomité: Monique Cox

Gerda Sas

Leo Schruers

Xavier Staelens

Marco Clerinx

Hessels-taalkundig advies: Xavier Staelens

Hesselse spelling: Marco Clerinx

Eindredactie en lay-out: Gerda Sas

Email: veldeke.hasselt@gmail.com

Website: www.veldekehasselt.be

Drukkerij Aerts, Hasselt

V.u.: Marco Clerinx, Sasput 6, 3500 Sint-Lambrechts-Herk

Alleen de auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage. Overname is slechts mogelijk na voorafgaande toestemming van de auteur en de redactie.

Hesselse Ka.l

Tèedschriif va

**Veldeke Hasselt vzw,
Veriéneging virre bescherreming, behaag èn
premeuse van 't Hessels**

Vejerde joargank - april 2011 - nummereu 11

Everziech

Everziech.....	1
Néûjerspietsj vanne veerzitter.....	2
Harie spriek.....	5
De Hesselse pekskesdraggers.....	8
Tââlkroenkels: Moe hoenk te schieër vanne klieërmaker?.....	15
Keukresep: Hesselse soekervlââj.....	16
Aa wieërd.....	17
“Stíénke lègge” ènnen Oxford Advanced Learner’s Dictionary.....	18
Lejfdén ès	20

Néújerspietsj vanne veerzitter

Dag bèsde minsen allemoal,

Iech bèn blèè da dzjieëles wir bè zoeveel man no oas resepses gekeume zèèt. Vir iech 't vergieët: ne zâligen èn ne gelèkkige, 'n guj gezontèd èn al wajj'oech wènsse wiert.

Aafgelóépe joar ès - wèè dzje zult verstoan - ni gemekkelek gewieës. Oas bestejer hèt stillekesâân al wa oazen dejbetrejerd Francis ammoal dee, mutten opvangen èn verdele. Ve begènne zoe stillekes beuve wâter te keume èn ve meuge fejer zèn op wa ve dit joar ondanks al toch nog gepresteerd hèbbe:

-abonnement Hesselse Ka.I: 4 biekskes van èllek 20 bladzèede

-'n lederesepse

-'n gelede wandeling ènne zeumer evere rotte

-4 Hesselse ouere.

Wa dee Hesselse oueren âângié, wil iech toch èèndelek 'ns e spisjââl wieërdsje va dank, níe, va fillesetâse, plasseren an Michel Ilse, dieë al 'n híél pak joare, zellef allang va veer ter va Veldeke zellef nog mar sproake weur, híélemaal allén altèd mar wir vir 'n intressant èn ontspannend Hessels ouer gezèrreg hèt èn nog altèd zèrreg. Michel joeng, nen dieke dieke proffejsijjat!

Iech haa 't toadzjuus ever oas tèedschif "Hesselse Ka.I". Nen tèèd leen hèbbe ve besleute da e koppel, echpââr of wèè weet iech wèè ze néú allemoal betíenlieëve - da zèn ten anere mèèn zakes ni! -

moevan ejder (wèè da euch mut!) lidgeld betââlt, euch èllek rech hèt obbenen Hesselse Kal. Todd'oas gróéete verbâzing keume ter van tèèd minse rikklammere da ze allebee nen Hesselse Kal krèège èn da íéne al mieër as genoeg ès.

Ten twejde kunne vieë van 't bestejer (vieë zèn toch euch mar vrèè-willigers!) ni goan begènne bè'n appaarte adminnistrâse va koppels dee wel èn va koppels dee gin 2 biekskes wille. Ten anere, zoe ejt ès 'n dillekâte zaak. Wa ès e koppel? Allién virre wèt getrêude minsen of euch èntsjige van dee néú betfénlieévingsmegelekedede? Èn welleke doavan wel èn welleke ni of pakke ve z'allemoal? Ve willen oaze nââs toa ni tèsse stieëke, èn dajjéûr, stèld oech veer da v'oas verdeulen èn an e koppel da wel ejder e biekske wil per ongelèk mar íénen Hesselse Kal opschieke. Dan ès 't toa wir stiecheles!

Èn wa dee ammoal goan probbere vir toch mar as íéste oas tèèdschripte kunne lieëze, da wiel dzj'al híelegââr ni wete. Beschín wel gebossel bè kneek èn bleu plakke, zoe-ejt wille vieë va Veldeke ni obb'oas konsjensen hèbbe. Doaveer, ejderíén dieë betââlt krieg nen Hesselse Ka.I èn doabè aaf!

E néú joar ès ten tèèd vanne guj intenses. Wa zèn de guj intenses va Veldeke Hasselt? Vir 2011 meug dzje van oas èn ejder geval verwachte:

-4 Hesselse ouere

-4 nummereus van Hesselse Ka.I bè zoeveel megelek varrijjâse: ammuzante stèkskes, serjeus artejkels, lochte èn euch ewa mieër wetenschappelek van ènhaad, ...

-'n lederesepse (da ès ter vandaag al)

-nog èntsijge surpréskes ...

Bèsde minse, iech zejen an ouer óége dajje van al da lèèstere (of sloape!) dos an 't krèège zèèt. Ve hèffen dus allemaal oas glâås op Veldeke, op Hasselt èn op z'n unejke tââl, oas Hessels!

Santee èn da ve ze nog lang meuge meuge. Ammezeerd'oech!

Treenreeske be't keulspeur

van As no Èèsden èn trèk
op zondaag 12 juni 2011

Betiónkoms: 14.45 ouere obbe parreking anne aa stâse van As

Vertrèk trèèn: piel om 15 ouere (restorrâsewagel verzejen)

Prèès: €10

Veerènschrèèving: €10 obb'oas rieëkening BE91 979-2463483-76

vir den 31ste mee bè vermelding vanne naam vannen díélnemer

Begeleding: Leo Schruers

Achternao kun dzj'enne gezellige aa stâsekaffee van As nog ewa herkeumen van ouer reeske!

Harie spriek

Leo Schruers

Stevan

“Den aae bèrregemíester ès dóeed!”

Zou kwaam “mèenen” hond testrak aafgestèr-
remp èn zoug miech vroagend bè z’n gróeete
óegen âân. Iech zouch z’n vroag al âânkeume :
“Menieër Harie, wa ès ta vir ejt, zou ne bèrre-
gemíester?”

“Awwel menneke, da ès te bâås vanne stad, zou wèè dzjieëlejs as
hond euch ne bâås hèt, èn dieë va vrieger ès néú gestorreve.”

“Wèè kan zou ne mins ta toch allemoal gedoan krèège, zou de bâås
zèn van alle minse? Mut tieë dan alleman ènne stad te ieëte gieëven
èn èlleken daag bè ejderiën e pââr kieëre wandele goan vir ze no
hinne bóém te brènge vir dzje weet wel wa?”

“Ma mènneke toch, zou wèrrek ta bè de minse ni, dee mutte zellef vir
hinne kos zèrregen èn neyman gíét bè hin wandele vir dzje weet wel
wa, doa hèbbe zèè e hèske veer èn hin héús of achter èn hinnen heuf
vir dee dee goued tege de kaa kunne!”

“Oa, ma dan mut tieë man egelek ni veel douen as iech ta zou hieër?”

“Toch wel piéke, ’t ès ni omda ouere bâås nieks aners te douen hèt
tan oech te vujjeren èn éût te loate vir e piske of e kekske, da de bèr-
regemíester nieks zeu te douen hèbbe! Dieë mins hèt ewa an zèene
kop, doa meug dzje zeker va zèn. En néú ès ’t e medammeke, da
kleen va Willie Clâås, iech beklaag ’t kènd va tèèd!”

“Wèè, Menieër Harie, kan da euch ’n medam zèn, èn mut ta dan ni
bèrregemíesterin zèn?”

“Joa menneke, da’s goued opgemerrek van oech, tedzjé toch, dzjieë wieërt bè den daag slimmer, koste mar alle hon klappe, dan zeu iech miech hèè nóéet ambetere!”

“Ni te veel stoefen, hé, strak krèèg iech nog nen dieke nak èn dan pas mèène koljee nemíé! Sèèk, ma wa hèt tieën aae bèrregemíéster dan zoul gedoan da ze zou ever ‘m stoefe?”

“Awwel joeng, dieë man hèt Hasselt douen “groeien en bloeien” wèè nóéet tevere, doa kwame wieëg en wèèke bèè èn de kammers vouer ter wel bèè. Èn ‘t weur nen híéle serjeuze mins, want ‘m ès euch minnister gewieës, iech gelíéf va Volleksgezontèd of souejt, èn ‘m droenk nóéet ginne sterken drank!”

“Weur da dan wel nen Hesselieër?”

“Toch wel menneke, iech dènk ta ‘m ni droenk vir altèèd ne klieëre kop te hèbbe, want ta ès nóéedig as dzje zou ‘n stad mut bestejere! Ma íén zaak zal iech ‘m nóéet vergieëve: hieë hèt ‘t aad hart vanne stad loaten aafbrieëke, de aa Beek, de Bieërestroat, de Gróéete èn Kleen Kappesejnestroat èn doa hèbbe ze terna de lilleke Twej Teurewèèk op dââlgeplant. Ma ja, ejderíén díét al ‘ns ‘n stoemetèèt èn wieë zonder zonden ès, smèète den íéste stíén!”

“Bíén, wiel dzje zeker zègge?”

“Níé menneke, stíén, nondedzjé, dzjieë dènk euch allíén mar an ieëte!!”

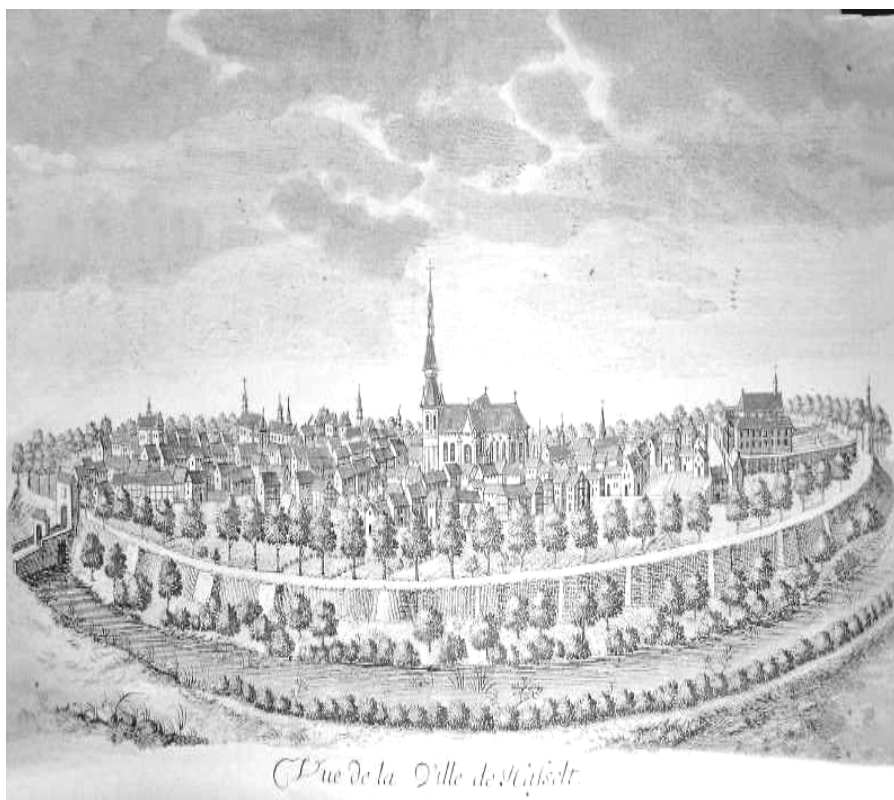
“Èn wa wielt ta zègge, Menieër Harie?”

“Da zal iech oech nen aandere kieër wel ‘ns èksplikkere, douet ter miech mar an dènke. Èn gut néú mar rap no toueres, aners gíét ouer bââsken ongerès zèn!”

“O joa, èn an mèène maag te vejele stíét mè vujjerebekske al wir geríéd
bè brèkskes of e lekker stèk wos va gistere ... Dag Menieër Harie, tot
strak of zou, hé!”

En eweg weur ‘m, gelèkkig as e kènd èn bè zèène kwispelstart achter
‘m noa. Wa kan gelèk toch íénevúdig zèn ...

Leo, hon- èn bieldeflèèsterieër

De Hesselse pekskesdragers

... of ...

Hasseltse humor in oorlogstijd

Ulrich Maes en Marco Clerinx

Tijdens WO I hebben Duitse wetenschappers dankbaar gebruikt gemaakt van het feit dat militairen van over de hele wereld in krijgsgevangenenkampen vastgehouden werden. De bekende dialectoloog Theodor Frings onderzocht en registreerde samen met een gevangen genomen taalkundige uit Oost-Vlaanderen de dialecten van een aantal Vlaamse soldaten. Na de oorlog heeft hij de op die manier verkregen dialectteksten van een inleiding voorzien en uitgegeven (*Die südniederländischen Mundarten*, Marburg, 1921). Staaltjes van het dialect van belangrijke plaatsen als Antwerpen, Brussel of Zonhoven werden door de Duitsers zelfs op fonoplaat opgenomen.

Voor het *Hessels* hield Frings het bij de tekst van een komisch gedicht dat een anonieme vinstermik in het kamp van Göttingen wist voor te dragen. De originele Hasseltse tekst is in fonetisch schrift genoteerd. Zoals gezegd is dit gebeurd door een Duitser en een Oost-Vlaming: hier en daar hebben ze dan ook de fijne nuances in de Hasseltse klankenrijkdom gemist.

Waar nodig gecorrigeerd en in de vereenvoudigde spelling-Staelens omgespeld gaat het gedicht als volgt:

<p>De Esselse pekskesdragers</p> <p>1.</p> <p>Smerreges bè e stèk of sès zellef¹ az'd'èn de wènter ès, keume vieë èè obbe merrek èn ve wachten obb't werrek.</p> <p>Ejderién: vwajjazzjéûr, bouer ovv'ieër, kammiejonnéûr,</p> <p>wete wel moe vieë te vènne zèn.</p> <p>Gíét't ni al te goued, vieë verlejeze ginne moued: de stâse, doa vènne vieë werrek virre vouet.</p> <p>Doa gewach obb'ènen trèèn, Brisselt, Lèèk och² Sentrèèn, vër te zejen as toa gin klante zèn.</p> <p>Dzje zèt toa géû bedejend èn doa z'n sent an verdejend: ène velo te age, e pekske te drage, da speel zèn vieë gewiend!</p> <p>'t Ès toch ejdere kieër vèèftiën sent èn nog mieër van den íénen och² ten aandere braven ieër.</p>	<p>De Hasseltse pakjesdragers</p> <p>1.</p> <p>'s Morgens met een stuk of zes zelfs als het in de winter is, komen wij hier op de markt en we wachten op het werk.</p> <p>Iedereen: reiziger boer of heer, vrachtwagenchauffeur,</p> <p>weten wel waar we te vinden zijn. Gaat het niet al te goed, wij verliezen geen moed: het station, daar vinden we werk bij de vleet.</p> <p>Daar gewacht op een trein, Brussel, Luik of Sint-Truiden, om te zien of daar geen klanten zijn.</p> <p>Je bent daar gauw bediend en daar is een cent aan verdiend: een fiets te houden, een pakje te dragen, dat spel zijn we gewoon!</p> <p>Het is toch iedere keer vijftien cent en nog meer van de ene of de andere brave heer.</p>
---	---

<p>2. Gíét't ni obbe stroat, vieë wete toch altèd road: vieë veraandere va stejel gelek ènen aandere va kejel. Somtèds an't kenââl stieëke vieë 'n sent èn oas mââl, ma 't werrek ès ter te zwoar èn't sjinnerââl. Èn tependíél, 't ès te liech as't Kâpermeleke³ drieg⁴: schrikschouen âândraan, da's nog 't bèste volleges miech; doa ès vèëf sent an verdejend për man, dieë dzje bedejent. Doa zejen ve euch bè plezejer e diek bíén èn 'n dzjartejer⁵ da ès fir oas kaa viengers soe werrem as fejer. Riek dzj'al 'ns jéûn of peur, da's toch mar e klee malleer, èn dan roepe ve lached: "Al mar deur!"</p>	<p>2. Gaat het niet op de straat, we weten toch altijd raad: we veranderen van stiel zoals een andere van kiel. Soms aan het kanaal steken we een cent in onze zak, maar het werk is er te zwaar over het algemeen. Integendeel, het is te licht als het Kapermolentje draagt⁴: schaatsen aandraaien, dat is nog het beste volgens mij; daar is vijf cent aan verdiend per man die je bedient. Daar zien we ook met plezier een dik been en een kousenband dat is voor onze koude vingers zo warm als vuur. Ruik je al eens ui of prei, dat is toch maar een klein onge- lukje, en dan roepen we lachend: "Al maar door!"</p>
--	---

<p>3.</p> <p>Gíét 't goued, dan mar deur! léne vjeu, 'n pient bejer, da kan ter dan toch wel vanaaf no zoe gewèrrek èn zou e geslaaf. 't Chebeert, da ès woar, mieër azz'íéne kieër èn't joar, da de Severy⁶ oas schiet èn t'oar.</p> <p>Ve goan ni goued geklíéd èn hèbbe vieë oaz'ns mistrieëd, 't douert ni lang vër da de pelis oaz'èn't kot stíét.</p> <p>Ma nen ieër meuch sâât zèn, dieë meuch lengs te stroate rèn: van de bak èt tieë toch nieks te lèèn.</p> <p>'t Ès sjans chebeerd da ter nen ieër, gèksieteerd, 't weur den iéste de bèste, dieë weur doa gëvieteerd.</p> <p>Vër oas weur da 'n ieër, èn ve weure sevves fejer vër te zègge: "Èè kim euch ènen ieër!"</p> <p>4.</p>	<p>3.</p> <p>Gaat het goed, dan maar door! Een oude jenever, een pint bier, dat kan er dan toch wel van af na zo'n gewerk en zo'n geslaaf. Het gebeurt, dat is waar, meer dan één keer per jaar, dat de "Sévery⁶" ons in het haar schiet.</p> <p>We gaan niet goed gekleed en hebben we eens een misstap begaan, het duurt niet lang voordat de politie ons in het hok stoot.</p> <p>Maar een heer mag zat zijn, hij mag langs de straten rijden: van de bak heeft hij toch niks te lijden.</p> <p>Het is nochtans gebeurd dat er een heer, opgewonden, het was de eerste de beste, die was daar uitgenodigd.</p> <p>Voor ons was dat een eer, en we waren onmiddellijk trots om te zeggen: "Hier komt ook een heer!"</p>
---	--

Z'age néû everal

de repoo domminnekal:

doa proffetere vieë néû èn dan
eug'ns fan.

Èè op Folders⁷ sène stoep
age vieë oaz'enne groep,
èn ve lèèstere no gi geroep!

Al kwaam zellef¹ prins Lambaar⁸,
de kening och² te tsaar⁹,
doa trèkke vieë oas nieks fan âân,

van íel dieë bazzaar.

Rès ferliech toch te gíés!

Ène mins ès toch 'n bíés,
èn z'ns schoueren¹⁰ ès fër oaz'n
fíés!

Dan zègge ve nogal 'ns dèk:

“Dieën ènneu¹¹ hèt gelèk,
dieën ès soe sterrek azz'èèzer,
dieën erleuzjewèèzer,
va Sint-Kèntejneskerrek!

Obb'n íel gans joar
verrejert tieë boel noch chin oar
dieën èt toch sjās,
dieën ämplwajjee, ne woar!”

4.

Ze houden nu overall
de zondagsrust:
daar profiteren we nu en dan ook
eens van.

Hier op Volders⁷ stoep
houden we ons in een groep,
en we luisteren naar geen ge-
roep!

Al kwam zelfs prins Lambert⁸,
de koning of de tsaar⁹,
daar trekken we ons niks van
aan,

van heel die bazaar.

Rust verlicht toch de geest
Een mens is toch een beest,
en “ze” eens schuren is voor ons
een feest!

Dan zeggen we nogal eens vaak:

”Die henno¹¹ heeft geluk,
die is zo sterk als ijzer,
die wijzer van het uurwerk,
van de Sint-Quintinuskerk!
Op een heel gans jaar
verroert die boel nog geen haar
die heeft toch geluk,
die bediende, nietwaar?”

Voetnoten:

- 1) Zellef (zelfs): oorspronkelijk zonder s
- 2) Och: oude vorm voor “of”
- 3) Kâpermeleke: een weide, waar vroeger een molen stond; nu wordt er 's winters geschaatst
- 4) Als het draagt: als het voldoende bevroren is
- 5) Jarretel
- 6) Oud beroemd jenevermerk
- 7) Hoekhuis op de markt van Hasselt, waarvoor de pakjesdragers samenkwamen
- 8) Bedoeld is prins Albert
- 9) Herinnering aan het bezoek van de tsaar van Bulgarije
- 10) "Ze" schuren: luieren
- 11) Volgens Frings kende de spreker de betekenis van “enneu” niet. Hij dacht dat het op een vogel, misschien de ekster, sloeg en dat het geheel een oude zegswijze was. De letterlijke betekenis is inderdaad “ekster”, figuurlijk gebruikt is “henneu” een zachtaardig scheldwoord: een uilskuiken, een onhandig iemand
- 12) De clou van het dichtwerk: de wijzer op de kerktoren, die van op de straathoek waar de pakjesdragers samenkwamen, te zien was, stond altijd stil. De verantwoordelijke voor het uurwerk had volgens hen geluk, want hij moest zo te zien maar drie van de vier wijzers regelen.
- 13) Het vreemde aan deze tekst is wel dat die vrij goed in elkaar zit en de draak steekt met lokale toestanden. Het lijkt wel iets dat voor een revue geschreven is en geen rijmelarij die de eerste de beste piot zomaar ineen kon steken.

Lezers die meer weten over deze tekst: graag een seintje aan de redactie veldeke.hasselt@gmail.com of over de post via de zetel van onze vereniging: Veldeke Hasselt vzw. A.Orteliuslaan 4, 3500 Hasselt.

Tâalkroenkels: Moe hoenk te schieër vanne klieërmaker?

Monique Cox

Iech hëb al 'ns vertèld va m'ne grempèèr dieë vreulej-klieërmaker weur, awwel èn m'n bomma dee weur najjos. Zèè maakde de klíedsjes, hieë de jassen èn de komplèkkes virre dammes. Bè tèèd èn wèèl wèrrekde doa wel tíen joenges èn mèdskes bèè op hinnen atteljee. "Míéster", zeen ze tegen 'm! Dan vroug iech altèèd wir an him: "Wèè kan da bōke, djeë zeet toch ginne scheulmíéster?" "Níé, níé, kènd, zee 'm dan, míéster klieërmaker!" Doa verstond iech nieks van, ma rispeterere stond ni èn oazen dieksjenèèr.

Van "haute couture" sprouke ze begèn 1900 nog ni, ma as iech hin da lâter hieërden éútlègge, dènk iech wel da't toa al fèl op troek. Want èntsijige kirren èn me lieëve zoug iech m'n bojn kejken of se 'n verschèning zoug. Da weur as se vertèlde wèè ze virre rèèke Hesselse fammieljes, as hin dochterlejf goued tréúede, dèk virren híéle bréúlofsswiet wel twellef dammesklieër mos make. Da weur ni gelache. De kleere èn de moddelle van alle klieër moste bètíén passen èn'd íé klíéd moch ni veel opziechtiger of ni veel stiller as te res zèèn. De moueder vanne bréúd moch ni rèèkeleker of ader of joenger éútzejen as tee vanne bréúdsjoeng. Anes mozz't najjosken eer rèsponsabel vejele vir den íésten héúseleken ambras bèda de schóémoueders dzjalloues op mekaanders opmaak weure.

As mèene bõ ever zènne stejel klapde, zee'm dèk: "Èn bè miech hoenk te schieër ni béûete, sieër kènd!", èn dan kejkden 'm of 'm z'nen hejmel allién doabèè al verdejend haa.

Iech verstond ta ni, ma éût te mannejer moeop'm da zee, kos iech wel opmake da't ejt híel serjeus èn gemíénd weur. Íés lèsdes bèn iech toa wèèzer ever gewoare èn ne bouk bè aa sprieëkwieërd. 't Verhââl weu da vrieger alle stejelmanne e soart éûthangplâât bè't tíeken van hinne stejel beuven hin veerdeer haan hange èn bè de klieërmakers weur da 'n schieër. Veel klieërmakers woarte ter va verdach viels tee rejââl 't stof te snèèn èn zoe de klanten te striépe.

Lâter woord ta imgedraad: moe z'onieërlek weure, woord gezeed: "Hèè hienk te schieër béûete."

Ma ni bè míéster Píé Vanstraelen dus, mèene grempèèr.

Keukresep: Hesselse soekervlââj

Monique Cox

Verdielt 100 gramme beueter èn klètsjes obb'ne gewóene vlââjbeujem. Giet toa 1 opgeklop wit van 'n ee ever èn bestreuet bè 50 gramme bloemsoeker. Wielt dzje lejver 'n eervlââj, giet ter dan nog 3 geklobde eer beuvenop. Wielt dzje lejver beuetervlââj, giet ter nog mar 'n elleverke beueter bèè.

Zwoar èn vèttig, ma zoe goued, doa kunt dzje ieër bè hâle!

Aa wieërd

Xavier Staelens

pietoe (m.) ‘manskerel, ventje’ (ongunstig), bijvoorbeeld in de uitdrukking *ne véûle pietoe* ‘een vuil ventje’, (in morele zin). Het Tongers dialect kent eveneens *pittoe* en *pitsjoe*. Het woord was wellicht oorspronkelijk een persoonsnaam.

pouerie, poerie ‘lui’. Het woord stamt af van het Waalse *poûri* ‘paresseux (lui, langzaam)’.

ramponneu (m.) ‘koffiezak, koffiefilter’. Zowel Schuermans als Rutten vermelden *rampenooi*. Het woord stamt af van het Waalse *ramponô* ‘espèce de filtre de café’ (soort koffiefilter) en is volgens het Sittards woordenboek genoemd naar Ramponeaux, in de achttiende eeuw exploitant van het cabaret Tabour Royal op Montmartre.

riggeleut (vr.), meerv. *riggeleute*, een soort pruim. Schuermans kent *reggeloud*, Cornelissen-Vervliet *reggelót*, het Gronsvelds woordenboek *riggeloat*. In de Rijnlandse dialecten bestaat een vorm *Ringelott*. Het Hasseltse woord is de slordige uitspraak van het Franse *reine-claude* of het stamt af van het Waalse *rinne-glôde*, *rin-glôde*.

tjes (m.) ‘hoofd’. Het woord stamt af van het Waalse *tiësse*, *tchësse* ‘tête’ (hoofd).

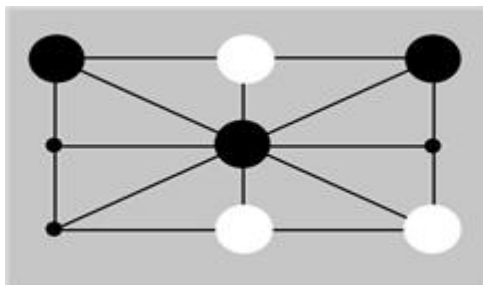
“Stíénke lègge” ènnen

Oxford Advanced Learner’s Dictionary

Marco Clerinx

Vrieger goenke ve va tèèd obbe kouer stíénke lègge. Da goenk zoe: ve troeke bè krèèt of e stèkske róéeje briek e vejerkant obbe grond. Dan koum doa e rech kréús èn, èn euch nog fén tegríés.

Vir 'd oech ni te lestig te make, zalle vollegende tíekening oech e pak kopbrièkes bespàre.

Ejder kènd haa 3 stíénkes, kníép, stekskes of wa weet iech al. 'd íé-nige wa egentlek important was, da weur dajje goued kos zejen wa va wieë weur. Dজে moch íé stíénke per kieër verlègge. Wieë'd íéste 3 stíénkes obb' íén rèè kreeg (horrizzontââl, vertikkââl of te gríés, da maak ni éút) weur gewonne. Ajje zellef an zèt weur, mojje ni allén probbere vir ouer ege stíénkes obb'n rèè te krèège, ma tegelèèkertèèd den anere belètte da'm zèèn stíénkes bè drèè lengzíén kreeg.

Ter weur altèd diskejsen ever wieë ter moch begènne, want ta weur 't proffèetelekst. Ne slimme stíénke-lègger bè ewa èkspirjense zal altèèd z'n íeste stíénke ènne mid's lègge (èn da doa loate liege!). Dan kojje euch vanne diejaggonnåle proffetere vir an 'n rèè te gerake.

't Speel wjâârt beschreven èn Ståles z'nen dieksjenèèr onder 't woard "steen".

Ze zègge va tèèd: Zonder 't Hessels gej 't Frans kappot, ma da kunne ze néû euch van 't Èngels zègge. Oas Hessels "stíénke lègge"-speel ès stillekesâân everen híéle jáârdbol bekant geraak. Ènne zeveste edejse vanne wieëreldebakanten Oxford Advanced Learner's Dictionary vèn dzj'onder 't woard "nought" (nieks, nul, rjē de knots) 'n vermelding van oas speel. Zèèlejs hete da op ziech Èngels "noughts and crosses". Zèè spele da dus bè nullekes èn krèèskes, ma 't kim egentlèk op krek 'tzellefste dââl as oas Hessels stíénke lègge.

Èn ejder geval, oas Hessels speel hèt veel suksès gad. Iech zejen 't se par èkzempel èn Affrikka lengs 'n hut onder ne pallembóém al spele bè 3 gedrígde setrouenkjå-ne tege 3 stèkskes benanneschèl!

Lejfden ès ...

verslaaf an dee bréûen hoemp

Gestoemp éût bloem, eekes èn guj beueter
goued veel kréûd terbèè èn soeker,
tot e lank rond woske gerold,
èn ieëve kleen stèkskes gesneen,
ne ferremen toek op hinne kop,
nog ewa neetsjes ènne boeksnieëgelkes
èn dan de híéte hits vannen euven èn.

't Zèn gin nieknakskes, gi beueterkiekske,
ginne kréûedkoek, ginne koekdenang,
't ès ginne boegezekoek, wa dènk dze wel?
Vabéûete wèè ne boenkige bóém,
vabènnen e wíék kemiéndzjeziélke.
Ne gujjen doenkelbréûne speklâsekoek
da's mèèn benkelek hemeleke lejfde!

Doa ès se wir, dienke m'n aa èèzere koekedóées,
as iech 's nachs verhoengerd opstoan,
èn verkrienkeld wèè'n verkrââtsde kat,
miech tegoued douen an zoe'n hejmels kiekske.
den dèksen tèèd íén, va tèèd euch twej.
lech bèn ni van èèzer èn euch ni va stíén,
dus vir da bréûen hoempke verkóép iech m'n zíél!

Monique Cox

Aktivvetèete

-Zondag 12 juni om 15 ouere piel: trèenreeske bè'd aad keulspeur van As: veerènschrèève verpliech (mieër ènformâse blz. 4)

-Zondag 26 juni om 15 oueren èn (i.s.m. bè) 't Stadsmus:
Hessels ouer

-Zondag 25 september om 15 oueren èn (i.s.m. bè) 't Stadsmus:
Hessels ouer

-Zondag 27 november om 15 oueren èn (i.s.m. bè) 't Stadsmus:
Hessels ouer

Oaze wienkel

-Spellinggids: € 2,5 (evere pos € 4,5)

-Grammèer van 't Hessels: € 24,95 (aafgehââld of bè Standaard Boekhandel), € 32,50 (evere pos) of € 45 (evere pos vir 't béûteland: Nederland, Frankrek, Luksemburreg, Dèètsland)

Lidgeld:

Gewóéen lid: € 8

Steunlid: € 10 of mieër

Jeuglid (tot 25 joar): € 5

Béûteland: € 18

Te storten op rieëkening BE91 979-2463483-76 va Veldeke Hasselt vzw, A. Orteliuslaan 4, 3500 Hasselt bè de zjuuste vermelding va wajje gjâân hèbbe wielt.

Naam, adres en e-mail ni vergieëten asteblejf!

Veldeke Hasselt vzw,
Veriëneging virre bescherreming, behaag èn
premeuse van 't Hessels

lech goan no téûs
dzjieë gut no toueres
hieë gíe no te zèènes
zèè gíe no teres
vieë goan no téûs
dzjieëlejs gut no toueres
zèè goan no tinnes

vir

Hesselse Ka.1 te lieëze